

זָפַה. אֲבָל פִּנְחָס הָיָה בְּעוֹלָם, (ויקרא
 ה'יח) וְנִשְׁמָתוֹ בּוֹ בְּקִיּוּם עוֹמֶדֶת.
 אָמַר לוֹ, בְּנִי, סוּד עֲלִיּוֹן כָּאֵן, וְכִף
 הוּא. שְׂבִשְׂעָה שֶׁהִסְתַּלְּקוּ מִן
 הָעוֹלָם, לֹא הָיוּ נִסְתָּרִים תַּחַת
 כַּנְּפֵי הַסֵּלַע הַקְּדוֹשׁ. מָה הַטַּעַם?
 מִשּׁוּם שְׂכַתוּב (במדבר א) וּבְנִים לֹא
 הָיוּ לָהֶם. שֶׁהִקְטִינוּ דַּמוֹת הַמַּלְאָךְ,
 שֶׁהָרִי הֵם לֹא רְאוּיִים לְשִׁמְשׁ
 בְּכַהֲנָה גְדוֹלָה.

בְּשַׁעָה שֶׁקָּנָא פִּנְחָס עַל הַבְּרִית
 הַקְּדוֹשׁ וְנִכְנַס בְּתוֹךְ כַּמָּה
 אוֹכְלוֹסִין וְהִרְיָמָם עַל הַרְמַח
 לְעֵינַי כֹּל יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁרָאָה שֶׁכֵּט
 שְׂמֵעוֹן, בָּאוּ אֵלָיו בְּכַמָּה
 אוֹכְלוֹסִין. פָּרְחָה מִמֶּנּוּ נִשְׁמָתוֹ,
 וּשְׂתֵי נִשְׁמוֹת שֶׁהָיוּ מְעַרְטֻלוֹת
 בְּלֵי מְקוֹם קָרְבוֹ אֵלָיָהּ, וְנִכְלְלוּ
 כְּאֶחָד, וְחִזְרָה נִשְׁמָתוֹ כְּלוּלָת
 רוּחַ, שֶׁנִּכְלְלָה בְּשְׂתֵי רוּחוֹת,
 וְהִתְחַזְּקוּ בָּהּ, וְאֵז הַרוּחִים מְקוֹמָם
 לְהֵיוֹת כֹּהֵן (גְּדוֹל), מָה שְׂלֹא (ה'יח)
 רְאוּיָם מְקַדְּמִים.

וְלָכֵן כְּתוּב, (איוב ד) זָכַר-נָא מִי הוּא
 נָקִי אָבֵד, שְׂלֹא אָבֵד בְּאוֹתָהּ שַׁעָה,
 וְלֹא אָבֵד רוּחַ כְּשֶׁפָּרְחָה מִמֶּנּוּ.
 וְאִיפָּה יִשְׂרָיִם נִכְחָדוּ - אֵלּוּ בְּנֵי
 אֶהֱרֹן שֶׁחִזְרוּ לְעוֹלָם, מָה שֶׁאָבֵד
 בְּחַיֵּיהֶם. וְלָכֵן כְּתוּב בּוֹ בְּפִנְחָס
 בֶּן בֶּן פְּעַמִּים, פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר
 בֶּן.

מָה כְּתוּב לְמַעַלָּה מִפְּרִשָּׁה זוֹ?
 (במדבר כה) וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה קַח
 אֶת כָּל רְאֵשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם
 לַה' נִגְדַּת הַשֶּׁמֶשׁ. וְכִי עַל שֶׁהֲרֹגוּ
 כְּלִלְיָהּ, אוֹ עַל שֶׁהֲרֹגוּ בְּיוֹם, בְּיוֹם
 מְעַנָּן, כְּתוּב נִגְדַּת הַשֶּׁמֶשׁ? אָמַר
 רַבֵּי יְהוּדָה, שֶׁתְּהִיָּה מִיתָתָם בְּגִלּוּי
 כְּמוֹ שֶׁחֻטְאוֹ בְּגִלּוּי.

אָמַר רַבֵּי שְׂמֵעוֹן, לֹא בְּגִלְלָה זֶה
 נִאֶמַר, אֶלָּא מִכָּאֵן לְמַדְנֹה, בְּדִרְגָּה
 שֶׁחֻטְא אָדָם לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 לְאוֹתוֹ מְקוֹם יֵשׁ לְעִשׂוֹת תְּקִנָּה
 וְתִקּוֹן שְׁלֵהֶם הוּא כְּנִגְדַּת הַשֶּׁמֶשׁ,

עֵבִידֵי תִּיּוּהוּ בְּפִנְחָס. אִי לֹא הָיָה פִּנְחָס בְּעוֹלָמָא כַּד מִיתוּ,
 וְכַתְּרָא אֶתָּא לְעוֹלָמָא וְאֲשָׁלִימִים הוֹכְתִּיּוּהוּ שְׂפִיר. אֲבָל פִּנְחָס
 בְּעוֹלָמָא הָרָה, (כ"א וסגו קא) וְנִשְׁמָתִיהָ בֵּיהּ בְּקִיּוּמָא קָאִי.

אָמַר לֵיהּ בְּרִי, רְזָא עֲלָאָה הַכָּא, וְהָכִי הוּא. דְּבִשְׂעָתָא
 דְּאֶסְתַּלְּקוּ מִן עוֹלָמָא, לֹא הוּוּ מִתְטַמְרֵן תַּחוּת גְּדַפֵּי
 טַנְרָא קְדִישָׁא. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּכַתִּיב, (במדבר א) וּבְנִים
 לֹא הָיוּ לָהֶם, דְּאֶזְעִירוּ דִּיּוֹקְנָא דְּמִלְכָּא, דְּהָא אֵינּוּן לֹא
 אֶתְחַזּוּן לְשִׁמְשָׁא בְּכַהֲנָה רַבָּא.

בְּשַׁעָתָא דְקָנִי פִּנְחָס עַל בְּרִית קְדִישָׁא, וְעָל בְּגוּ כַּמָּה
 אוֹכְלוֹסִין, וְסָלִיק לוֹן, לְגַיִּיפִין עַל רוּמְחָא,
 לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל יִשְׂרָאֵל. כַּד חָמָא שְׂבִטָא דְשְׂמֵעוֹן בְּכַמָּה
 אֶכְלוֹסִין דְּאָתוּ לְגַבֵּיהּ, פָּרְחָא נִשְׁמָתִיהָ מִגְּיָה, וְתִרִין
 נִשְׁמָתִין דְּהוּוּ עֲרֻטִירָאִין בְּלֹא דוּכְתָא, אֶתְקַרְיָבוּ בָּהּ,
 וְאֶתְכְּלִילוּ כַּחְדָּא, וְאֶתְהַדְרַת נִשְׁמָתִיהָ, כְּלִילָא רוּחָא,
 דְּאֶתְכְּלִיל בְּתִרִין רוּחִין, וְאֶתְתַּקְּפוּ בֵּיהּ, כְּדִין רוּחַ
 דוּכְתִּיּוּהוּ, לְמִיּוּהֵי כַּהֲנָא (רַבָּא) מָה דְלֹא (אֶתְחַזּוּ) מִן קַדְמַת
 דְנָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (איוב ד) זָכַר נָא מִי הוּא נָקִי אָבֵד, דְלֹא
 אֶתְאָבֵד בְּהֵיא שַׁעָתָא, וְלֹא אָבֵד רוּחִיהּ כַּד פָּרְחָה
 מִגְּיָה. וְאִיפָּה יִשְׂרָיִם נִכְחָדוּ. אֵלִין בְּנֵי אֶהֱרֹן, דְּאֶתְהַדְרוּ
 לְעוֹלָמָא, מָה דְאָבֵד בְּחַיֵּיהוֹן. וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּיהּ בְּפִנְחָס
 בֶּן בֶּן, תְּרִי זְמַנֵּי. פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן.

מָה כְּתִיב לְעִילָא מִפְּרִשְׁתָּא דָּא. (במדבר כה) וַיֹּאמֶר יי אֵל
 מֹשֶׁה קַח אֶת כָּל רְאֵשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם לִי נִגְדַּת
 הַשֶּׁמֶשׁ. וְכִי עַל דְּקֻטְלִין בְּלִילְיָא, אוֹ עַל דְּקֻטְלִין בִּימְמָא
 בְּיוֹמָא דְעֵיבָא, כְּתִיב נִגְדַּת הַשֶּׁמֶשׁ. אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, דְּתֵהָא
 מִיתְתֵּהוֹן בְּאֶתְגַּלְיָא, כַּמָּה דְחִבּוּ בְּאֶתְגַּלְיָא.

אָמַר רַבֵּי שְׂמֵעוֹן, לֹא בְּגִין כַּף אֶתְמַר. אֶלָּא מִהַכָּא
 אוֹלִיפְנָא, בְּדִרְגָּא דְחִבּ בַּר נִשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 לְהֵהוּא אֶתְרַ אֶצְטְרִיךְ לְמַעַבְדַּת תְּקַנְתָּא לְנַפְשֵׁיהּ. אֵינּוּן חִבּוּ
 בְּבְרִית קְדִישָׁא דְאֶקְרִי שְׂמֵשׁ. בְּגִין כַּף דִּינָא וְתִקּוֹנָא דִּילְהוֹן
 לְנַפְשׁוֹ. הֵם חֻטְאוּ בְּבְרִית קְדִישָׁא שְׁנִקְרָאת שְׂמֵשׁ, בְּגִלְלָה כַּף דִּין וְתִקּוֹן שְׁלֵהֶם הוּא כְּנִגְדַּת הַשֶּׁמֶשׁ,

ולא במקום אחר. מפאן דלא צריך אדם לתקן נפשו אלא באותו מקום שחטא אליו, ומי שלא יעשה כן, אין לו תקון לעולמים פראוי.

רבי חייא פתח, (תהלים קד) ישבעו עצי ה' ארזי לבנון אשר נטע. מה כתוב למעלה? ויין ישמח לבב אנוש וגו'. וכי מה זה לזה? אלא כן למדנו, שכתוב מצמיח חציר לבהמה וגו' - וכי שבח לבהמה שיש לה חציר, בא דוד לומר ברוח הקדש? אלא מצמיח חציר - אלה הם ששים אלף רבוא של מלאכים, שליחים, שנבראו ביום השני של בראשית, וכלם אש לוחטת. אלה הם חציר. למה חציר? משום שצומחים כחציר זה בעולם, שכל יום ויום נקצרו פעת, ואחר כך צומחים וחוזרים כמקדם.

ורבן כתוב מצמיח חציר לבהמה, זהו שכתוב (משלי יב) יודע צדיק נפש בהמתו. ושנינו, אלף הרים מעלים לה בכל יום ויום, ובכל הר ור יוש ששים רבוא, והיא אוכלת.

ועשב לעבדת האדם - אלו אותם נשמות הצדיקים, שאותו אדם שרוכב ושולט על בהמה זו אוכל ומכניסם בתוכו, ובזכותם נזון כל העולם מאותו אדם, שכתוב בו (יחזקאל א) ועל דמות הפסא דמות פמראה אדם וגו'. ועל זה כתוב האדם, אותו שנודע, כדי להוציא לחם מן הארץ, להוציא מזון לעולם מהארץ הקדושה.

ויין - זה יין עתיק ששופע מלמעלה. ישמח לבב אנוש - אנוש זה סוד של אותו נער שעלה לשיבה וחזר כמקדם. ועל זה כתוב (תהלים קג) אנוש פחציר ימיו. להצחיל פנים - אלו אותם פנים הבא, שמן ומשחה קדוש עליון.

איהו כנגד השמש, ולא באתר אחר. מפאן דלא אצטריך בר נש לתקנא נפשיה, אלא בההוא אתר דחב לגביה ומאן דלא יעביד הכי, לית ליה תקונא לעלמין כדקא יאות.

רבי חייא פתח, (תהלים קד) ישבעו עצי יי ארזי לבנון אשר נטע, מה כתיב לעילא, ויין ישמח לבב אנוש וגו'. וכי מאי האי להאי. אלא הכי אוליפנא, דכתיב, (תהלים קד) מצמיח חציר לבהמה וגו'. וכי שבחא דבהמה דאית לה חציר אתא דוד למימר ברוח קדשא. אלא מצמיח חציר, אלין אינון שתין אלף רבוא דמלאכין, שליחן, דאתבריוו ביומא תניינא דבראשית, וכלהו אשא מלהטא. אלין אינון חציר. אמאי חציר. בגין דצמחין כחציר דא בעלמא, דכל יומא ויומא אתקצירו השתא, ולבתר צמחין ומהדרין כמלקדמין.

ועל דא כתיב מצמיח חציר לבהמה, הדא הוא דכתיב (משלי יב) יודע צדיק נפש בהמתו, ותנינו, אלף טורין סלקין לה בכל יומא ויומא. וכל טורא וטורא שתין רבוא הוי, והיא אכלה.

ועשב לעבדת האדם, אלין אינון נשמתהון דצדיקינא, דההוא אדם דרכיב ושליט על בהמה דא אכיל, ואעיל לון בגווייה, ובזכותהון אתגון כל עלמא מההוא אדם, דכתיב ביה, (יחזקאל א) ועל דמות הפסא דמות פמראה אדם וגו'. ועל דא כתיב האדם, ההוא דאשתמודע, בגין להוציא לחם מן הארץ, לאפקא מזונא לעלמא מן הארץ קדישא.

ויין, דא חמרא עתיקא דנגיד מלעילא. ישמח לבב אנוש, אנוש: דא רזא דההוא נער, (דף ר"ז ע"ב) דסליק לסיבו, ואתהדר כמלקדמין. ועל דא כתיב, (תהלים קג) אנוש פחציר ימיו.

להצחיל פנים: אלין אינון פנים, דאקרון אנפי רברבי, ואנפי זוטרי. משמן: מנגידו דעלמא דאתי,

שנקראים פנים גדולות ופנים קטנות. משמן, משפע העולם